

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4To/3/2016
Identifikačné číslo spisu: 4114010928
Dátum vydania rozhodnutia: 28.09.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Štefan Harabin
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:4114010928.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. septembra 2017, v senáte zloženom z predsedu JUDr. Štefana Harabina a sudcov JUDr. Martina Piovartsyho a JUDr. Pavla Farkaša v trestnej veci proti obžalovanému Bc. B. B. a spol., pre spolupáchateľstvo pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa §§ 20, 221 ods. 1, 4 písm. a) Tr. zák. o odvolaní obžalovaných Bc. B. B. a B. B. a poškodenej T. P. N., a.s., proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku z 26. októbra 2015, sp. zn. PK-1T 36/2014, takto

rozhodol:

Podľa § 316 ods. 3 písm. a) Tr. por. z r u š u j e v celom rozsahu rozsudok Špecializovaného trestného súdu v Pezinku z 26. októbra 2015, sp. zn. PK-1T 36/2014
a vec vracia Špecializovanému trestnému súdu v Pezinku, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Podľa § 325 Tr. por. Špecializovanému trestnému súdu v Pezinku nariaďuje, aby vec bola prejednaná a rozhodnutá v inom zložení senátu.

Podľa § 316 ods. 1 Tr. por. odvolanie poškodenej T. P. N., a.s., so sídlom v N., R. XX, IČO : XX XXX XXX, s a z a m i e t a .

Odôvodnenie

Špecializovaný trestný súd v Pezinku (ďalej aj „ŠTS“) 26. októbra 2015 rozsudkom, sp. zn. PK-1T 36/2014, uznal obžalovaných za vinných

Bc. B. B. v bode 1.) a 2.)

z pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, 4 písm. a) Tr. zák., v spolupáchateľstve podľa § 20 Tr. zák. a

z obzvlášť závažného zločinu falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov podľa § 270 ods. 2, 4 písm. b) Tr. zák. v spolupáchateľstve podľa § 20 Tr. zák.

a B. B. v 1.) bode

z pokračovacieho zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, 3 písm. a) Tr. zák., v spolupáchateľstve podľa §

20 Tr. zák. a

z obzvlášť závažného zločinu falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov podľa § 270 ods. 2, 4 písm. b) Tr. zák. v spolupáchateľstve podľa § 20 Tr. zák., na tom skutkovom základe, že

1.) obžalovaný Bc. B. B. ako zamestnanec s hmotnou zodpovednosťou T. P. N., a. s. (ďalej len „T.“) pobočka D., v priestoroch pobočky v Obchodnom dome O. na Y. ulici XXXX/XX v D., počas presne neurčeného obdobia od polovice roku 2009 do 1. októbra 2013 postupne vykonal neoprávnené výbery hotovostí, ktoré po predchádzajúcej vzájomnej dohode s obžalovaným B. B. tomuto odovzdával, následne pri náraste dlhu fiktívne vkladal peniaze na svoj účet, ďalej na účty vedené na jeho sestru S. B. a A. R. a po dohode s obžalovaným B. B. aj na účty vedené na meno G. B., účty obchodných spoločností Z., s.r.o., N., s.r.o., D., s.r.o. s dispozičným oprávnením obžalovaného B. B., na účet O. H., s.r.o., ktoré po nahodení do systému banky obžalovaný B. B. vybral v inej pobočke T., a. s. v D. alebo ich obžalovaný Bc. B. B. previedol na svoje stávkové konto alebo vsadil cez internetové portály www.D., www.N. na rôzne stávky,

obžalovaný B. B. po vzájomnej dohode s obžalovaným Bc. B. B. rovnako vykonával fiktívne vklady na účty, na ktoré mal dispozičné oprávnenie vedené v tejto banke a následne po inventarizácii vykonanej v uvedenej banke, si tieto peniaze vyberal v iných pobočkách tejto banky v meste D.,

na konci roka 2010 pred inventarizáciou obžalovaný B. B. priniesol obžalovanému Bc. B. B. do banky peniaze v hotovosti vo výške najmenej 100.000 Eur, ktoré obžalovaný Bc. B. B. vložil do pokladne a po inventarizácii ich znovu vybral a vrátil obžalovanému B. B., pričom takto konali po vzájomnej dohode v úmysle zakryť peňažný schodok v pokladni počas vykonávania tejto inventarizácie a pokračovali vo fiktívnych vkladoch na uvedené účty v banke a v následných výberoch až do 1. októbra 2013, kedy dlh voči banke predstavoval už sumu 314.157,04 Eur,

na konci roka 2012 po vzájomnej dohode medzi oboma obžalovanými v úmysle zakryť peňažný schodok v pokladni počas inventúry na konci roka obžalovaný B. B. priniesol obžalovanému Bc. B. B. najprv jednu falšovanú bankovku nominálnej hodnoty 100 Eur a po tom, čo obžalovaný Bc. B. B. vyskúšal, že falšovaná bankovka úspešne prešla čítačkou peňazí po vypnutí signalizácie ochranných prvkov, mu obžalovaný B. B. priniesol ďalších 998 kusov falšovaných bankoviek, teda spolu 999 kusov falšovaných bankoviek nominálnej hodnoty 100 Eur v počte 309 kusov rovnakého sériového čísla Q., v počte 2 kusov rovnakého sériového čísla Z., v počte 73 kusov rovnakého sériového čísla Z., v počte 80 kusov rovnakého sériového čísla Z., v počte 2 kusov rovnakého sériového čísla Z., v počte 321 kusov rovnakého sériového čísla Z. a nominálnej hodnoty 500 Eur v počte 64 kusov rovnakého sériového čísla Q., v počte 7 kusov rovnakého sériového čísla D., v počte 2 kusov rovnakého sériového čísla D., v počte 11 kusov rovnakého sériového čísla Q., v počte 127 kusov rovnakého sériového čísla Q. a v počte 1 kus bez sériového čísla, v celkovej hodnote 184.700 Eur, ktoré falšované bankovky obžalovaný Bc. B. B. vložil do svojej pokladne, aby znížil svoj peňažný dlh, pričom tieto bankovky boli dňa 1. októbra 2013 nájdené pri inventarizácii v pokladni obžalovaného Bc. B. B.,

čím obžalovaný Bc. B. B. spôsobil T. P. N., a. s. O. XX, XXX XX N., IČO:XXXXXXXX, škodu vo výške 314.157,04 Eur, z ktorej minimálne škodu vo výške 100.000 Eur spôsobil spoločne s obžalovaným B. B.,

2.) obžalovaný Bc. B. B. ako zamestnanec s hmotnou zodpovednosťou T., a. s., pobočka D., v priestoroch pobočky v Obchodnom dome O. na Y. ulici XXXX/XX v D., presne nezisteného dňa v septembri 2011 navrhol klientovi banky Ing. O. N. uzatvorenie termínovaného účtu s dobou platnosti na jeden mesiac, dňa 8. septembra 2011 Ing. O. N. v pobočke T., a. s. v Obchodnom dome O. na Y. ulici XXXX/XX v D. u obžalovaného Bc. B. B. podpísal zmluvu, ktorou splnomocnil banku, aby mu previedla sumu vo výške 100.000 Eur z jeho osobného účtu č. XXXXXXXXXXXX/XXXX na termínovaný účet č. XXXXXXXXXXXX/XXXX na dobu jedného mesiaca, pričom obžalovaný Bc. B. B. termínovaný účet nezaložil, nezaevidoval ho do bankového systému a sumu vo výške 100.000 Eur nepreviedol na uvedený termínovaný účet, ale zaevidovaním samotného výberu, ktorý bez oprávnenia podpísal v mene Ing. O. N. si znížil svoj dlh v pokladni o 100.000 Eur, následne 12. októbra 2011 Ing. O. N. v pobočke T., a. s. v Obchodnom dome O. u obžalovaného Bc. B. B. podpísal ďalšiu zmluvu, ktorou splnomocnil banku, aby mu previedla sumu vo výške 200.000 Eur z jeho osobného účtu č. XXXXXXXXXXXX/XXXX na termínovaný účet č. XXXXXXXXXXXX/XXXX na

dobu jedného mesiaca, pričom obžalovaný Bc. B. B. termínovaný účet znovu nezaložil, nezaevidoval ho do bankového systému a sumu vo výške 200.000 Eur nepreviedol na uvedený termínovaný účet, a časť z nej vo výške 100.000 Eur zaevidoval ako výber, ktorý však znovu bez oprávnenia podpísal v mene Ing. O. N., čím si znížil svoj dlh v pokladni o ďalších 100.000 Eur, tiež 25. júna 2013 Ing. O. N. v pobočke T., a. s. v Obchodnom dome O. u obžalovaného Bc. B. B. podpísal tretiu zmluvu, ktorou splnomocnil banku, aby mu previedla sumu vo výške 100.000 Eur z jeho osobného účtu č. XXXXXXXXXXX/XXXX na termínovaný účet č. XXXXXXXXXXX/XXXX na dobu jedného mesiaca, pričom obvinený Bc. B. B. termínovaný účet znovu nezaložil, nezaevidoval ho do bankového systému a sumu vo výške 100.000 Eur nepreviedol na uvedený termínovaný účet, ale samotnú transakciu zaevidoval ako výber na základe výberového lístku, ktorý však znovu bez oprávnenia podpísal v mene Ing. O. N., čím si znížil svoj dlh v pokladni o ďalších 100.000 Eur, pričom uvedené termínované účty obžalovaný Bc. B. B. každý mesiac z dôvodu zakrytia svojho konania zrušil a založil účty pod novými číslami a taktiež každý mesiac z týchto termínovaných účtov pripisoval Ing. O. N. úroky, čím znemožnil Ing. O. N. zistiť, že termínované účty nie sú zaevidované a hotovosť vo výške 3-krát po 100.000 Eur, teda v sume 300.000 Eur, si takto ponechal pre vlastnú potrebu, čím ako zamestnanec s hmotnou zodpovednosťou T., a. s. spôsobil T. P. N., a. s. O. XX, XXX XX N., IČO:XXXXXXXX, škodu vo výške 300.000 Eur.

Za to im uložil

B. podľa §§ 270 ods. 4, 36 písm. j), l), n), 37 písm. c), e), h), 38 ods. 2, 41 ods. 2, § 48 ods. 4 Tr. zák. tresty: úhrnný odňatia slobody štrnásť rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia a v zmysle § 61 ods. 1, 2 Tr. zák. zákazu činnosti vykonávať akúkoľvek činnosť spojenú s hmotnou zodpovednosťou na osem rokov,

B. podľa §§ 270 ods. 4, 36 písm. j), 37 písm. c), h), 38 ods. 2, 4, 42 ods. 1, 48 ods. 4 Tr. zák. súhrnný trest odňatia slobody štrnásť rokov a osem mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. V zmysle § 42 ods. 1 Tr. zák. zrušil výrok o treste zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na tridsať mesiacov a všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad, uložený trestným rozkazom Okresného súdu Levice z 2. decembra 2013 sp. zn. 3T/196/2013. Zároveň mu uložil podľa § 61 ods. 1, 2 Tr. zák. trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na tridsať mesiacov.

V zmysle §§ 76 ods. 1, 78 ods. 1 Tr. zák. obom obžalovaným uložil ochranný dohľad na tri roky.

Podľa § 83 ods. 1 písm. e), 2 Tr. zák. bolo zhabaných

999 kusov falšovaných bankoviek (z toho nominálnej hodnoty 100 Eur v počte 309 kusov rovnakého sériového čísla Q., v počte 2 kusov rovnakého sériového čísla Z., v počte 73 kusov rovnakého sériového čísla Z. XXXXXXXXXXX, v počte 80 kusov rovnakého sériového čísla Z., v počte 2 kusov rovnakého sériového čísla Z., v počte 321 kusov rovnakého sériového čísla Z., nominálnej hodnoty 500 Eur v počte 64 kusov rovnakého sériového čísla Q., v počte 7 kusov rovnakého sériového čísla D., v počte 2 kusov rovnakého sériového čísla D., v počte 11 kusov rovnakého sériového čísla Q., v počte 127 kusov rovnakého sériového čísla Q., v počte 1 kus bez sériového čísla) a multifunkčné zariadenie HP Officejet Pro 8500 A vyr. č. Y. + napájací kábel vydané na hlavnom pojednávaní 13. apríla 2015 G. B., s tým, že vlastníkom zhabaných vecí sa stáva štát.

Súd podľa § 287 ods. 1 Tr. por. uložil povinnosť nahradiť poškodenej T. P. N. škodu vo výške 100.000 Eur obžalovaným B. a B. spoločne a nerozdielne a B. separátne vo výške 214.157,04 Eur.

Proti rozsudku podali odvolania obžalovaní a poškodená T. P. N., a.s.

B. napadol výrok o treste. Na potrestanie stačí aj trest odňatia slobody kratšieho trvania. Finančné prostriedky prehral, okrem peňazí, ktoré odovzdal B.. Aplikácia priťažujúcich okolností súdom bola formálna. Škodu mieni nahradiť. Falšovanými peniazmi chcel oddialiť preukázanie schodku do doby

vyrovnaní. Spáchanie dvoch trestných činov nemožno vnímať ako snahu páchať rôznu trestnú činnosť za účelom obohatenia. Bez pochybenia ďalších osôb pri dodržiavaní vnútorných predpisov v banke, by nedošlo k trestnej činnosti. K spáchaní sa priznal v čase, keď skutok nebol ešte preukázaný a bez toho by nebolo možné určiť škodu. Významnou mierou prispel k objasneniu trestnej činnosti B.. Priznanie a vyhlásenie o vine treba považovať za poľahčujúcu okolnosť. Pred spáchaním skutku viedol riadny život. Po prepustení z väzby sa zamestnal. Znalci z odboru psychiatrie sa vyjadrili, že nie je nebezpečný a je schopný sa poučiť. Tieto skutočnosti, súhrnne odôvodňujú použitie osobitného ustanovenia o zmiernení trestu podľa § 39 Tr. zák. Namietol aj výrok o náhrade škody v otázke určitosti. Navrhol zrušiť výrok o treste a uložiť mu trest pod zákonnou sadzbou a odkázať banku s náhradou škody na civilné konanie.

B. brojil proti výrokom o vine, treste, ochrannom opatrení, náhrade škody a konaniu, ktoré rozhodnutiu predchádzalo. Namietal nezákonnosť prípravného konania a dôkazov počas neho získaných. Vyšetrovanie mal viesť príslušný vyšetrovateľ NAKA. Nezákonné sú podklady obžaloby i konanie prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry od prevzatia obžaloby a postup prokurátora A., ktorý mal odstúpiť vec ÚŠP. Namietal nedoručenie obžaloby zákonným spôsobom. Aj konanie ŠTS po vynesení rozsudku považuje za nezákonné. Poukázal na odobraté vzorky DNA a mikrostôp z falzifikátov bankoviek, ktoré nedokazujú jeho vinu. Prevzal si hotovosť od B., za prítomnosti Ing. R. a W. v nízkych hodnotách bankoviek, o pár minút sa vrátil a odovzdal mu hotovosť v rovnakej sume s bankovkami väčšej hodnoty. Prípravné konanie prebiehalo v jeho neprospech a orgány činné v trestnom konaní (ďalej len „OČTK“) používali hrozbu donútenia, psychický nátlak a úkony vykonávali účelovo. ŠTS neobjasnil škodu z podvodných vkladov B., ktorá prekračuje výšku udávanú poškodenou. ČSOB, a.s. nemohol spôsobiť škodu, lebo nebol s ňou v hmotnoprávnom vzťahu. B. bola zverená hotovosť. Iba on mohol podviesť banku. Svedok K. pre osobnú zaujatosť voči nemu klamal. B. seba označil za obeť podvodu. B. konal podvodne, klamal a uviedol ho do omylu. Výpoveď B. je nevierohodná, lebo chcel dosiahnuť mimoriadne zníženie trestu z amorálnych a egoistických dôvodov. B. ako živnostník nevedel, že B. ako pracovník banky nemohol podpisovať doklady jeho menom a realizovať za neho finančné transakcie. Rozhodnutie o vine stojí len na vyjadrení B.. Chybná je právna kvalifikácia, lebo neboli naplnené zákonné znaky skutkových podstát a subjektívna stránka v podobe priameho úmyslu. Znalecký posudok nepotvrdil vyhotovenie falzifikátov na jeho zariadení. Rozsudok neuvádza úvahy, akými sa ŠTS spravoval, o aké dôkazy oprel tvrdenia, ako sa vysporiadal s obhajobou a nezákonnosťou. ŠTS nebol pri hodnotení dôkazov objektívny, lebo procesný inštitút vyhlásenia o vine B. posudzoval ako dôkaz viny v jeho neprospech, na viacerých miestach konštatoval výsledky dokazovania nezodpovedajúce obsahovo vykonanému dôkazu. Nezákonný postup z prípravného konania pri zaistení veci nevyhodnotil. Namietol nepomer medzi trestami odňatia slobody uloženými jemu a B.. Navrhol rozsudok zrušiť a oslobodiť ho.

Poškodená T., a.s. odvolanie odôvodnila tým, že škoda vo výške 300 000 Eur vyčíslená v bode 2/ skutkovej vety rozsudku nebola poškodenej priznaná. Túto si do vydania rozsudku súdu prvého stupňa neuplatňovala len preto, že nedošlo k reálnemu úbytku na jej majetku. Škoda vznikla po tom, ako bola v občianskom súdnom konaní priznaná jej náhrada N.. Žiadala zaviazat' B. uhradiť sumu 300 000 Eur.

Prokurátor sa k odvolaniam nevyjadril.

Najvyšší súd ako súd odvolací (§ 315 Tr. por.) po zistení, že odvolania podali osoby na to oprávnené, na mieste na to určenom a včas, odvolania spĺňajú náležitosti predpísané zákonom (§§ 307 ods. 1, 309 ods. 1, 311 ods. 1, 2 Tr. por.), skúmal, či opravné prostriedky boli podané dôvodne. Dospel k záveru, že odvolania obžalovaných sú dôvodné a poškodenej T., a.s. bolo podané po lehote.

ŠTS v senáte zloženom zo sudcov JUDr. Igora Kráľika, JUDr. Jána Buvalu a JUDr. Emila Klemaniča 22. januára 2015 v danom konaní, sp. zn. PK-1T 36/2014, prijatím vyhlásenia B. o vine podľa § 257 ods. 1 písm. b), 7 Tr. por. v skutkoch 1/ a 2/ obžaloby právoplatne uznal vinu v skutku 1/, okrem Bc. B. B. aj u obžalovaného B. B.. Deklaroval, že nemal výhrady k zneniu skutkových viet, resp. k právnej kvalifikácii. Tento postup spravdepodobňuje záver, že už vopred, ešte pred vykonaním dokazovania, vyjadril názor na vinu a právnu kvalifikáciu konania obžalovaného B. v skutku pod bodom 1/ v zmysle obžaloby.

Senát prijatím vyhlásenia B. o vine v skutkoch 1/ a 2/ obžaloby formálne neporušil ustanovenie § 257 ods. 1 písm. b), 7 Tr. por. Tým, že v skutkovej vete v bode 1/, opakovane uviedol meno a priezvisko obžalovaného B. B. nepochybne prejudikoval jeho vinu skôr, ako bol právoplatne odsúdený.

Vývolal vážne pochybnosti o nestrannosti a dodržaní prezumpcie nevinny obžalovaného B., pretože svojím postupom naznačil, že obžalovaný B. je vinný ešte skôr, ako rozsudkom vyslovil výrok o jeho vine. K takémuto stavu totiž môže dôjsť aj za situácie, ak ide o konštatovanie viny obžalovaného B. v prípade spolupáchateľa B. po prijatí vyhlásenia o priznaní jeho viny uznesením súdu. Stačí, že zo skutkovej vety výroku uznesenia o postupe podľa § 257 ods. 7 Tr. por. vyplýva, že súd považuje obžalovaného za vinného, pretože predčasné vyslovenie takého názoru spomínaným súdom poruší spomínanú prezumpciu. Čl. 6 ods. 2 Dohovoru sa vzťahuje na tzv. konanie ako celok „bez ohľadu na výsledok trestného stíhania“, teda nie je potrebný následok vo forme sankcie, ani iná forma následku obvineného.

Čl. 6 ods. 2 Dohovoru o. i. vyžaduje, aby sudcovia pri výkone svojich funkcií nevychádzali zo zaujatej predstavy, že obvinený spáchal trestný čin, z ktorého bol obvinený. To znamená, že prezumpcia nevinny je porušená, ak pred zistením viny zákonným spôsobom rozhodnutie súdu alebo postoj sudcu počas konania dávajú najavo, že obvinený je vinný. Môže k tomu dôjsť aj v prípade, ak nejde o formálne konštatovanie viny. Predčasné vyslovenie viny takého názoru sudcom samotným nevyhnutne poruší spomínanú prezumpciu. Je potrebné robiť zásadný rozdiel medzi výrokmi, ktoré odrážajú alebo vyjadrujú názor, že dotknutá osoba je vinná bez toho, aby bola právoplatne odsúdená a medzi výrokmi, ktoré iba vyjadrujú stav podozrenia.

Skoršie uznesenie o prijatí vyhlásenia obžalovaného B. podľa § 257 ods. 7 Tr. por. naznačuje konkrétnu kvalifikáciu účasti obžalovaného na skutku a činu, ktorý spáchal, a obsahuje posúdenie jeho viny, pretože v skutkovej vete v bode 1/ uznesenia sa jasne a opakovane uvádza obžalovaný B. B. („...po predchádzajúcej vzájomnej dohode s obžalovaným B. B. tomuto odovzdával, následne pri náraste dlhu fiktívne vkladal peniaze na svoj účet, ďalej na účty vedené na jeho sestru S. B. a A. R. a po dohode s obžalovaným B. B. aj na účty vedené na meno G. B., účty obchodných spoločností Z., s.r.o., N., s.r.o., D., s.r.o. s dispozičným oprávnením obžalovaného B. B., na účet O. H., s.r.o., ktoré po nahodení do systému banky obžalovaný B. B. vybral v inej pobočke T., a. s. v D. alebo ich obžalovaný Bc. B. B. previedol na svoje stávkové konto alebo vsadil cez internetové portály www.N., www.N. na rôzne stávky,

obžalovaný B. B. po vzájomnej dohode s obžalovaným Bc. B. B. rovnako vykonával fiktívne vklady na účty, na ktoré mal dispozičné oprávnenie vedené v tejto banke a následne po inventarizácii vykonanej v uvedenej banke, si tieto peniaze vyberal v iných pobočkách tejto banky v meste D.,

na konci roka 2010 pred inventarizáciou obžalovaný B. B. priniesol obžalovanému Bc. B. B. do banky peniaze v hotovosti vo výške najmenej 100.000 Eur, ktoré obžalovaný Bc. B. B. vložil do pokladne a po inventarizácii ich znovu vybral a vrátil obžalovanému B. B., pričom takto konali po vzájomnej dohode v úmysle zakryť peňažný schodok v pokladni počas vykonávania tejto inventarizácie a pokračovali vo fiktívnych vkladoch na uvedené účty v banke a v následných výberoch až do 1. októbra 2013, kedy dlh voči banke predstavoval už sumu 314.157,04 Eur,

na konci roka 2012 po vzájomnej dohode medzi oboma obžalovanými v úmysle zakryť peňažný schodok v pokladni počas inventúry na konci roka obžalovaný B. B. priniesol obžalovanému Bc. B. B. najprv jednu falšovanú bankovku nominálnej hodnoty 100 Eur a po tom, čo obžalovaný Bc. B. B. vyskúšal, že falšovaná bankovka úspešne prešla čítačkou peňazí po vypnutí signalizácie ochranných prvkov, mu obžalovaný B. B. priniesol ďalších 998 kusov falšovaných bankoviek, teda spolu 999 kusov falšovaných bankoviek nominálnej hodnoty 100 Eur v počte 309 kusov rovnakého sériového čísla Q., v počte 2 kusov rovnakého sériového čísla Z., v počte 73 kusov rovnakého sériového čísla Z., v počte 80 kusov rovnakého sériového čísla Z., v počte 2 kusov rovnakého sériového čísla Z., v počte 321 kusov rovnakého sériového čísla Z. a nominálnej hodnoty 500 Eur v počte 64 kusov rovnakého sériového čísla Q., v počte 7 kusov rovnakého sériového čísla D., v počte 2 kusov rovnakého sériového čísla D., v počte 11 kusov rovnakého sériového čísla Q., v počte 127 kusov rovnakého sériového čísla Q. a v počte 1 kus bez sériového čísla, v celkovej hodnote 184.700 Eur, ktoré falšované bankovky obžalovaný

Bc. B. B. vložil do svojej pokladne, aby znížil svoj peňažný dlh, pričom tieto bankovky boli dňa 1. októbra 2013 nájdené pri inventarizácii v pokladni obžalovaného Bc. B. B., čím spoločným konaním obaja obvinení Bc. B. B. a B. B. spôsobili T., a. s. O. XX, XXX XX N., IČO:XXXXXXXX, škodu vo výške 314.157,04 Eur.)

Pokiaľ ide o posudzovanú otázku aj z hľadiska čl. 40 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, podľa ktorej „Každý, proti komu je vedené trestné konanie sa pokladá za nevinného, kým sa právoplatným odsudzujúcim rozsudkom súdu nevysloví jeho vina.“, musí štát ctiť prezumpciu neviny, predtým, ako voči dotknutej osobe takéto konanie začne. Inými slovami, štát nemôže s nikým jednať ako s osobou vinnou z trestného činu, pokiaľ o jeho vine právoplatne nerozhodol súd. Navyše je potrebné vykladať čl. 40 ods. 2 Listiny vo svetle čl. 40 ods. 1, podľa ktorého len súd rozhoduje o vine a treste za trestné činy.

Pokiaľ sudca vyjadrí názor, že určitá osoba je vinná z trestného činu za situácie, kedy táto osoba nebola za tento trestný čin právoplatne odsúdená, zakladá to skutočne silné podozrenie, že dotýčny sudca nie je nestranný.

Obsah skutkovej vety uvedeného uznesenia má výpovednú hodnotu, je pričítateľný menovaným sudcom. Sú v ňom obsiahnuté skutočnosti obsahujúce právny názor na konanie obžalovaného B. Týmto výrokom sudcovia uzavreli naisto, že obžalovaný B. spáchal v bode 1/ trestný čin. Napriek tomu, že nebolo vykonané dokazovanie, ani jeho hodnotenie (okrem toho senát s najväčšou pravdepodobnosťou nepoznal obsah spisu, pretože ak by poznal, vyhlásenie B. by uznesením neprijal, čo dokazuje dodatočná úprava skutku v rozsudku) a za toto konanie nebol ešte právoplatne odsúdený. Sudcovia si musia byť vedomí nevyhnutnosti striktne dodržiavať prezumpciu neviny, a to aj z hľadiska formulácií, ktoré volia vo svojich rozhodnutiach.

Znenie skutkovej vety v bode 1/ výroku uznesenia senátu ŠTS zloženom zo sudcov Králiku, Buvalu a Klemaniča z 22. januára 2015 sp. zn. PK-1T 36/2014 nerešpektuje prezumpciu neviny obžalovaného B. B. a zakladá silné podozrenie, že uvažovanie sudcov bolo zaťažené predsudkom vo vzťahu k obžalovanému B. B. a nie je nezaujaté.

Senát sa tým dostal do rozporu so základnými zásadami trestného konania zakotvenými v ustanovení § 2 ods. 1, 2, 4, 7, 8 Tr. por. (stíhania len zo zákonných dôvodov, zákonného trestného procesu, prezumpcie neviny - každý proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozhodnutím jeho vinu, prejednávania veci nestranným súdom v primeranej lehote v prítomnosti obvineného, zákazu stíhania dvakrát za to isté), ktoré vychádzajú z čl. 6 ods. 1, 2 Dohovoru, čl. 38 ods. 2, čl. 40 ods. 2, 5 Listiny základných práv a slobôd a čl. 48 ods. 2, čl. 50 ods. 2, 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“) ... Vo svetle nálezov ústavného súdu a rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) zaoberajúcich sa problematikou objektívnej zaujatosti sudcov nepochybne prejudikoval vinu B. skôr, ako jeho trestnú vec na podklade oficiálne podanej obžaloby prerokoval na hlavnom pojednávaní.

Účel trestného konania nemožno nadradiť nad skôr vyjadrené základné zásady trestného procesu.

V zmysle § 257 ods. 1 písm. b), 7 Tr. por. súd môže rozhodnúť vo vzťahu k obvinenému iba v rozsahu uvedenom vo vyhlásení o vine, ale zásadne nie k inej, resp. iným osobám, pričom je súd povinný skúmať aj to, či je obžalovaný dostatočne uzročený s následkami prijatia vyhlásenia o vine, aby sa presvedčil o jeho dobrovoľnosti akceptovania takého jeho vyhlásenia, vrátane možnosti opravného prostriedku.

Podľa § 31 ods. 1 Tr. por. z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca, prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník, asistent prokurátora a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka,

Osobami, ktorých sa úkon priamo týka, sú najmä strany trestného konania, teda aj obžalovaný.

Podľa článku 46 ods. 1 Ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Článkom 46 ods. 1 Ústavy priznané právo domáhať sa práva na nezávislom a nestrannom súde v sebe zahŕňa aj právo na nestranného sudcu.

Vylúčenie sudcu v zmysle § 31 Tr. por. predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nesmie byť nikto odňatý zákonnému sudcovi s tým, že príslušnosť sudcu aj súdu ustanoví zákon. Sudca môže byť vylúčený z prejednávania a rozhodovania v pridelenej veci celkom výnimočne iba zo závažných dôvodov predpokladaných v § 31 Tr. por., ktoré sudcovi bránia rozhodovať v súlade so zákonom objektívne a nezaujato. Pri posudzovaní uvádzaných skutočností treba vychádzať jednak zo zákonnej prezumpcie nestrannosti sudcu, ako aj z toho, že výnimky z takejto prezumpcie stanovuje iba zákon (konkrétne dôvody, pre ktoré je sudca vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania, sú vyjadrené v ustanoveniach ods. 1, 2, 3 § 31 Tr. por.).

Ak sa vecnými a relevantnými argumentmi preukáže prítomnosť predsudkov alebo predpojatosti u konajúceho sudcu, je možné vysloviť predpoklad na zaujaté konanie a rozhodovanie, a tým existenciu dôvodu, či dôvodov na jeho vylúčenie. Nestrannosť ako neodmysliteľná súčasť výkonu súdnictva znamená neprítomnosť predsudku (zaujatosti). Možno rozlišovať prístup subjektívny, ktorým sa zisťuje, čo si sudca myslel pro foro interno, a objektívny, ktorým sa skúma, či sudca poskytuje dostatočné záruky, aby sa vylúčili akékoľvek pochybnosti v danom smere. Tento prístup potom rozlišuje nestrannosť subjektívnu (konkrétne) a nestrannosť objektívnu alebo štruktúrnú (abstraktnú).

Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je preukázaný opak, pričom spravidla sa posudzuje podľa správania sa sudcu. Objektívna sa nehodnotí podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov, vonkajších objektívnych skutočností. Platí tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký objektívne javiť v očiach strán i verejnosti. Objektívne hľadisko je založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akejkoľvek legitímnej pochybnosti o zaujatosti sudcu. Spravodlivosť nielenže má byť vykonaná, ale sa musí aj javiť, že je vykonaná (Delcourt proti Belgicku, rozsudok zo 17. januára 1970, č. 2689/65). Sudca môže subjektívne rozhodovať absolútne nestranne, ale napriek tomu jeho nestrannosť môže byť vystavená oprávneným pochybnostiam so zreteľom na jeho štatút či funkcie, ktoré vo veci vykonával.

Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESĽP dôkaz o skutočnej zaujatosti (napríklad Hauschildt proti Dánsku, rozsudok z 24. mája 1989, č. 10486/83). Rozhodujúce nie je pritom subjektívne stanovisko sudcu či presvedčenie subjektu uplatňujúceho námietku zaujatosti, ale iba existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje len podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale nepochybne aj podľa objektívnych symptómov.

U sudcov Kráľika, Buvalu a Klemaniča treba uviesť, že posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom pri posudzovaní zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je to, či obava z vychýlenia nestrannosti je objektívne oprávnená. Treba posúdiť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 10. júna 1996, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí Reports of Judgments and Decisions 1996-III), teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je však len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia reálnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí zistiť, či existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (Fey proti Rakúsku, rozsudok z 24. februára 1993, č. 14396/88). Pri rozhodovaní o prítomnosti

oprávneného dôvodu na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, stanovisko osoby oprávnenej namietať zaujatosť je dôležité, ale nie rozhodujúce. Určujúce v tejto spojitosti je predovšetkým to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

Z už spomínanej judikatúry ESLP možno vyvodiť, že subjektívne hľadisko sudcovej nestrannosti sa musí podriaďiť prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne existujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitý (nie nezaujatý) vzťah k veci má. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba za situácie, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.

ESLP sa zaoberal dokonca aj otázkou, či za nestranného sudcu môže byť považovaný trestný sudca, ktorý už o danom skutku rozhodoval, ale voči iným (spolu) obvineným. Vo veci Rojas Morales proti Taliansku (rozsudok zo 16. novembra 2000, č. 39676/98, §§ 33-35) bol sťažovateľ odsúdený súdom, ktorého členmi boli dve sudkyne, ktoré predtým rozhodovali o obvinení inej osoby v tej istej veci. ESLP upozornil, že rozsudok, ktorým bol spoluobvinený sťažovateľ odsúdený, obsahoval časté odkazy na sťažovateľa a jeho úlohu v zločineckej organizácii, z účasti ktorej bol podozrievaný. Na niekoľkých miestach bol sťažovateľ popisovaný ako organizátor a iniciátor trestnej činnosti. ESLP preto konštatoval, že právo sťažovateľa na nestranný súd bolo porušené. Vo veci Ferrantelli a Santangelo proti Taliansku (rozsudok zo 7. augusta 1996, č. 19874/92, §§ 59-61) v rovnakom prípade rozhodoval v oboch konaniach rovnaký predseda senátu. Tiež tu bolo v rozsudku proti spoluobvinenému odkazované na sťažovateľa ako na (spolu) páchatel'a trestnej činnosti, navyše však boli časti tohto rozhodnutia priamo citované v odôvodnení následného rozhodnutia proti sťažovateľom. Aj tu ESLP preto dospel k záveru, že čl. 6 ods. 1 Dohovoru bol porušený.

Z judikatúry Ústavného súdu rovnako vyplýva obdobná argumentácia dokonca už pri rozhodovaní o väzbe podľa § 71 ods. 1 Tr. por. už pri zisťovaní miery podozrenia, či skutok spáchal obvinený.

Odvolací súd upriamil pozornosť na skúmanie dôvodov nestrannosti pre pomer všetkých troch členov senátu k prerokovanej veci a obžalovanému B.

Len subjektívny názor sudcu o jeho nezaujatosti nie je takou skutočnosťou, ktorá by sama osebe zabezpečovala nestrannosť sudcu v prerokovaní a rozhodovaní v jemu pridelennej veci. Subjektívna nestrannosť sudcu v takejto situácii v rámci rozhodovania vo veci nesmie byť súčasne objektívne zoslabená.

Stáva sa tak vtedy, keď zistené okolnosti značnej intenzity relevantne a závažne preukazujú pomer sudcu k veci, resp. k obžalovanému, ktorého sa úkon priamo týka.

Tieto skutočnosti boli v posudzovanej veci bez najmenších pochybností evidentne prítomné u sudcov Kráľika, Buvalu a Klemaniča, keď dopredu v konkrétnom uznesení, v tej istej veci, priamo vo výrokovej časti, už prezentovali názor i o vine u obžalovaného B. v skutku 1/ zo spolupáchateľstva pokračovacieho zločinu podvodu a zo spolupáchateľstva obzvlášť závažného zločinu falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov, prijatím vyhlásenia B. o vine v danej veci podľa § 257 ods. 1 písm. b), 7 Tr. por. v skutkoch 1/ a 2/ obžaloby.

Princíp prezumpcie nevinoty vyžaduje, aby to bol štát, ktorý nesie dôkazné bremeno, ak existujú akékoľvek pochybnosti. Nie je možné ich vyložiť v neprospech obvineného, ale naopak je nutné ich vykladať v jeho prospech. Z princípu prezumpcie nevinoty vyplýva pravidlo in dubio pro reo, podľa ktorého ak nie je v dôkaznom konaní dosiahnutá praktická istota o existencii relevantných skutkových okolností, t. j. ak sú prítomné dôvodné pochybnosti vo vzťahu ku skutku či osobe páchatel'a, ktoré nemožno odstrániť ani vykonaním ďalších dôkazov, je potrebné rozhodnúť v prospech obvineného.

Akýkoľvek vysoký stupeň podozrenia nestačí, lebo trestné konanie vyžaduje ten najvyšší možný stupeň istoty, ktorý sa dá dosiahnuť od ľudského poznania. Ak ide o dôkazy, treba rešpektovať princípy viažuce sa k ich vykonávaniu a hodnoteniu. Sú to princípy opomenutého dôkazu, možnosti verifikácie dôkazu smerujúceho proti obvinenému, zákazu deformácie dôkazov, v ktorom ide o zákaz vyvodzovania z dôkazov také skutkové zistenia, ktoré pri racionálnom zhodnotení nevyplývajú z vykonaných dôkazov a treba konštatovať, že nie sú podporené ani všeobecnými skúsenosťami.

Vina obžalovaného musí byť bezpečne, jednoznačne a najmä nepochybne preukázaná, čo v posudzovanej veci splnené nebolo. ŠTS porušil zásadu prezumpcie nevinu. Použitie zásady „in dubio pro reo“ prichádza do úvahy len v prípade, keď sa po vykonaní všetkých dostupných dôkazných prostriedkov a po ich vecnom zhodnotení nedá bezpečne určiť, ktorá z viacerých možných skutkových verzii zodpovedá objektívnej pravde. V takom prípade má súd zvoliť tú verziu, ktorá je pre obvineného najpriaznivejšia (R 71/1971). ESLP uvádza, že zásada in dubio pro reo, ktorá je špecifickým výrazom zásady prezumpcie nevinu (Stavropoulos proti Grécku, rozsudok z 27. septembra 2007 č. 35522/04, § 39), vyžaduje, aby súd nevychádzal z vopred poňatého presvedčenia, že obvinený spáchal skutok kladený mu za vinu, dôkazné bremeno spočíva na obžalobe a prípadné pochybnosti musia byť využité v prospech obvineného.

Ak ten istý senát bez toho, aby v určitej veci rozhodol o vine konkrétnej osoby bez vykonania dokazovania, alebo naznačil konkrétnu kvalifikáciu konania s označením tejto osoby spôsobom nezameniteľným s inou, vrátane presnej citácie mena a priezviska vo výrokovvej časti uznesenia a následne opäť vyslovil vinu u tej istej osoby, ide o zjavné porušenie zásady prezumpcie nevinu a zároveň v širších súvislostiach i o porušenie princípu zákazu ne bis in idem (dvakrát za to isté) a v konečnom dôsledku aj o neprípustnosť rozhodovania sudcov senátu, ktorí mali byť v takejto veci vylúčení.

Aj prijatie vyhlásenia viny podľa § 257 ods. 1 písm. b/ Tr. por. tak, ako schválenie dohody o vine a treste, smeruje k odsúdeniu bez dôkazného skúmania v obžalobe vyjadreného skutku v súdnom konaní a bez nadväzujúcej právnej kvalifikácie tohto skutku súdom. V tomto smere je súd viazaný obžalobou. Uznanie viny je slobodný prejav vôle obžalovaného prijať vinu podľa obžaloby, ktorý zákon predpokladá. Inak je to vo všeobecnom kvalifikačnom režime v zmysle § 278 ods. 3 Tr. por., v rámci ktorého nie je viazaný právnym posúdením skutku v obžalobe.

V prípade pochybností o výsledkoch prípravného konania k žalovanému skutku v rovine skutkovej alebo právnej, má súd procesný priestor na ich vyjadrenie, vymedzený pri rozhodovaní o otázke, či vyhlásenie obžalovaného prijme. Následné skúmanie viny, resp. jej kvalifikačnej podoby vo vzťahu k dotknutému skutku, by popieralo zmysel a obsah predchádzajúceho uznania viny obžalovaným a prijatia tomu zodpovedajúceho vyhlásenia súdom. S cieľom zachovania objektivity a nestrannosti má súd v procese rozhodovania o prijatí vyhlásenia o vine, okrem jeho odmietnutia (analógia s konaním o dohode o vine a treste), možnosť uplatniť výhrady ku skutkovej vete, či právnej kvalifikácii podľa § 334 ods. 2 Tr. por. per analogiam.

Vyhlásenie o vine je výnimočný inštitút v právnom poriadku Slovenskej republiky, ktorého hlavným poslaním je hospodárnosť, rýchlosť a účelnosť trestného konania. Účelnosť však nemôže byť nadradená jeho spravodlivosti.

Spravodlivý proces nie je dodržaný, ak ŠTS tvrdí, že po prijatí vyhlásenia o vine B. ide vykonávaním dôkazov skúmať účasť B. na skutku, a prijatím vyhlásenia o vine skutkovo a právne predtým už ustálil, že sa B. s B. skutku dopustil formou spolupáchateľstva so škodou v rozsahu 314.157,04 EUR.

ŠTS pri viazanosti skutkovou a právnou situáciou, by musel v prípade oslobodenia B. spod obžaloby nelogicky konštatovať, že B. sa skutku dopustil v spolupáchateľstve s B., tak ako je vyjadrené v obžalobe a ako bolo nezmeniteľne ustálené prijatím vyhlásenia B. o vine, a zároveň sa B. oslobodzuje spod obžaloby, nakoľko nebolo preukázané, že skutok spáchal v spolupáchateľstve s B..

Z petitu uznesenia z 22. januára 2015 (č. l. 896) vyplýva, že ŠTS podľa § 257 ods. 7 Tr. por. prijal vyhlásenie obžalovaného Bc. B. B. o vine zo spáchania obidvoch skutkov uvedených v obžalobe, bez akejkolvek úpravy.

Obžaloba Krajskej prokuratúry Nitra z 27. augusta 2014, sp. zn. Kv. 86//2013/4400-79 (č. l. 744) v závere skutkového výroku v bode 1) má znenie: „... čím spoločným konaním obaja obvinení Bc. B. B. a B. B. spôsobili T., a. s. O. XX, XXX XX N., IČO:XXXXXXXX, škodu vo výške 314.157,04 Eur.“.

Rozsudok ŠTS z 26. októbra 2015, sp. zn. PK-1T/36/2014 (č. l. 1150) v závere skutkového výroku v bode 1) uvádza: „...čím obžalovaný Bc. B. B. spôsobil T. P. N., a. s. O. XX, XXX XX N., IČO:XXXXXXXX, škodu vo výške 314.157,04 Eur, z ktorej minimálne škodu vo výške 100.000 Eur spôsobil spoločne s obžalovaným B. B.“.

Prvostupňový súd právoplatným a procesne nezvratiteľným uznesením prijal vyhlásenia obžalovaného B. o vine aj zo spáchania skutku v bode 1) v znení vyjadrenom v obžalobe. Z toho dôvodu vyhlásenie obžalovaného v rozsudku už modifikovať nemohol. Pokiaľ tak urobil, ide o svojvôľu (procesne nulitný úkon), lebo obžalovaný, resp. prokurátor odvolanie proti uzneseniu o prijatí vyhlásenia nemohli podať (§ 257 ods. 5 Tr. por.) a ani nepodali. Vyhlásenie rozsudku je teda v zjavnom rozpore s obsahom uznesenia o prijatí vyhlásenia obžalovaného o vine aj v bode 1/.

Samotný ŠTS uvádza na str. 34 rozsudku, že skutkové a právne závery ohľadom skutku pod bodom 1/ hodnotil vzhľadom na výsledky dokazovania inak ako sú uvedené a posúdené v obžalobe. Z tejto argumentácie nepochybne potom ale vyplýva, že vo veci konajúci senát nerešpektovaním právnej viazanosti uznesením z 22. januára 2015, ktorým prijal vyhlásenie obžalovaného Bc. B. o vine, opomenul existenciu obsahu ustanovenia § 257 ods. 5 Tr. por., alebo pred prijatím tohto uznesenia nemal dostatočne nastudovaný celý trestný spis a následne pristúpil po vykonaní dokazovania k úprave skutku v bode 1) i u toho obžalovaného v jeho neprospech, čo preniesol aj do skutkového petitu napadnutého rozsudku.

Uvedené pochybenie v posudzovanom prípade (úprava znenia skutkovej vety z obžaloby v skutkovej vete uznesenia) je napraviteľné len cez dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., t. j. včasným podaním mimoriadneho opravného prostriedku - dovolania, pretože B. voči nezákonne zmenenému skutkovému stavu (v bode 1/) sa nemohol vyjadriť a ani podať riadny opravný prostriedok.

Na základe vyjadreného, vzhľadom na dôkaznú situáciu odvolací súd konštatuje, že nebolo možné, aby prvostupňový súd v danej veci rozhodoval o prijatí vyhlásenia o vine len u jedného obžalovaného, spolupáchateľa B.

Najvyšší súd na podklade uvedeného konštatuje, že postup podľa § 257 ods. 1 písm. b), 7 Tr. por. prijatím vyhlásenia jedného z viacerých obžalovaných (prípadne aj niektorých z nich) vo všeobecnosti vyvoláva vážne už skôr uvedené právne dôsledky vo vzťahu k tým obžalovaným, ktorí postup podľa citovaného ustanovenia Trestného poriadku nezvolili a právom odôvodňuje presvedčenie obžalovaného o prejedikovaní jeho viny ešte pred samotným vykonaním dokazovania, len na základe ktorého môže súd založiť výrok o vine či nevine.

Apelačný súd si uvedomuje, že zrušením rozsudku súdu prvého stupňa podľa § 316 ods. 3 písm. a/ Tr. por. je celé dokazovanie nezákonné. Vzhľadom na výnimočnosť procesno-právnej situácie, ktorá doteraz nebola judikačne riešená, a z dôvodu viacerých zjavných pochybení prvostupňového súdu závažného charakteru, považuje odvolací súd za potrebné na ne upozorniť v záujme ich neopakovania v novom procese dokazovania iným senátom, ale aj s cieľom zrýchlenia a nepredlžovania konania, pretože pokiaľ by sa znovu sprítomnili s pravdepodobnosťou rovnajúcou sa istote, by mohli odôvodňovať i podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

V zmysle § 119 ods. 2 Tr. por. za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie

veci a čo sa získalo z dôkazných prostriedkov podľa tohto zákona alebo podľa osobitného zákona. Dôkaznými prostriedkami sú najmä výsluch obvineného, svedkov, znalcov, posudky a odborné vyjadrenia, preverka výpovede namieste, rekognícia, rekonštrukcia, vyšetrovací pokus, obhliadka, veci a listiny dôležité pre trestné konanie, oznámenie, informácie získané použitím informačno-technických prostriedkov alebo prostriedkov operatívno-pátracej činnosti.

Prijaté vyhlásenie o vine B. ŠTS je kľúčovým dôkazom proti B. podľa odôvodnenia rozsudku na str. 31, tretí odstavec, druhá veta: „Ich trestná činnosť im bola jednoznačne preukázaná najmä vyhlásením B. podľa § 257 ods. 1 písm. b) Tr. por. že je vinný ... “.

V tejto spojitosti apelačný súd konštatuje, že súdom prijaté vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b) Tr. por. so zreteľom na obsah znenia prvej vety ods. 2 § 119 Tr. por. „za dôkaz môže slúžiť všetko... a čo sa získalo z dôkazných prostriedkov... “ môže byť iba listinným dôkazom slúžiacim na preukázanie existujúcej skutočnosti, ale rozhodne nemôže mať povahu kľúčového dôkazu na objasnenie zavinenia, ako napr. výsluch spoluobžalovaného, lebo štátny orgán (súd) vydal toto rozhodnutie na podklade prejavu obžalovaného, ktorý ho realizoval s motiváciou minimálne smerujúcou k zmierneniu trestu, resp. k ukončeniu trestného stíhania, a nebol predtým poučený v intenciách prvej vety ods. 1 § 258 Tr. por.

Určitý stupeň analógie s obsahom vyjadrenej konštatácie, pokiaľ ide o novú pozíciu obžalovaného B. po právoplatnom uznaní jeho viny na skutku, o ktorom má vypovedať vo vzťahu k spolupáchateľovi, ponúka judikát č. 27/2007 o výsluchu bývalého spoluobvineného ako svedka a právo takéhoto svedka odmietnuť vypovedať. (Skutočnosť, že osoba bola pôvodne spoluobvinená a toto procesné postavenie zaniklo napríklad v dôsledku právoplatného trestného rozkazu, rozsudku alebo zastavenia trestného stíhania, prípadne vylúčením veci zo spoločného konania, nebráni tomu, aby sa táto osoba vo veci proti bývalému spoluobvinenému vypočula ako svedok, pričom zápisnicu o výpovedi, ktorú osoba, ktorá sa vypočúva ako svedok, urobila v procesnom postavení spoluobvineného, možno prečítať za podmienok § 263 ods. 3 Tr. por. Ak sa však svedok, ktorý bol pôvodne spoluobvineným, materiálne zúčastnil na trestnom čine obvineného, proti ktorému vypovedá, resp. má vypovedať, má vždy právo odmietnuť výpoveď podľa § 130 ods. 2 Tr. por. - a to aj vtedy, keď sa trestné stíhanie proti nemu už právoplatne skončilo. Ak svedok toto právo použije, jeho skoršiu výpoveď nemožno so zreteľom na dikciu § 263 ods. 3 písm. c) Tr. por. prečítať.).

Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je aj rovnosť zbraní či príležitostí tak, aby každá zo strán mohla obhajovať svoju vec za podmienok, ktoré ju z pohľadu konania ako celku podstatným spôsobom neznevýhodňujú vo vzťahu s protistranou. Cieľom zásady rovnosti zbraní je potom dosiahnutie spravodlivej rovnováhy medzi stranami sporu (ESLP vo veci MetalcoBt. v. Maďarsko, rozsudok z 1. februára 2011, č. 34976/05).

Ak ŠTS pripustil a považoval vyhlásenie o vine B. za dôkaz v neprospech B., mal v rámci zásady fair trial a v intenciách nestranného a objektívneho prístupu vyhlásenie B. o jeho nevine logicky (argumentum a contrario) hodnotiť ako dôkaz v jeho prospech, čo ale neurobil.

ŠTS v odôvodnení rozsudku na str. 23-24 odôvodnil zákonnosť vydania multifunkčného zariadenia značky HP nezákonne odňatého v prípravnom konaní pri domovej prehliadke v byte B. (uznesenie ŠTS z 13. apríla 2015, sp. zn. PK 1T 36/2014, čl. 1012-2013) jeho vrátením, následne po výzve súdu dobrovoľným vydaním G. B. (čl. 1016) a nariadením nového znaleckého skúmania nezákonne odňatého multifunkčného zariadenia.

Pokiaľ bola vec v prípravnom konaní zaistená v rozpore so zákonom, potom už neprichádza do úvahy konvalidovanie tejto nezákonnosti neskorším procesným správny postupom. V opačnom prípade by ustanovenia Trestného poriadku garantujúce ochranu súkromia, obydlia, osoby a podobne stratili význam, lebo OČTK, by bez obáv mohli postupovať v rozpore so zákonom, prípadne ho i vedome porušovať, a následne by súdom mohla byť táto nezákonnosť napravená s cieľom slúžiť „svojvoľnej spravodlivosti a vyšším zákonom nedefinovaným záujmom“.

Takýto postup ŠTS je neprípustný aj preto, že nie je aplikovateľný napr. na veci, ktoré nie je povolené vrátiť (drogy, zakázané liečivá, prípadne bez známeho vlastníka), alebo veci, ktoré sa spotrebovali skúmaním znalcom (drogy).

Vzhľadom na citáciu prvej vety ods. 2 § 119 Tr. por. „za dôkaz môže slúžiť všetko... a čo sa získalo z dôkazných prostriedkov podľa tohto zákona alebo podľa osobitného zákona.“, nie je možné v danom prípade nezákonne odňatú vec (multifunkčné zariadenie značky HP) použiť ako dôkaz. Týka sa to samozrejme i dôkazov z nej odvodených, konkrétne znaleckého posudku znalca Mgr. Mareka Rychnavského z odboru kriminalistika, odvetvie grafická diagnostika a jeho výsluchu k obsahu tohto posudku.

Nevyhnutne treba zdôrazniť, že náležité zistenie skutkového stavu veci, resp. dokázanie viny, nikdy nemôže byť nadradené zásade stíhania zo zákonných dôvodov a ani právu na zákonný proces, pretože by to viedlo k snahe dosiahnuť pravdu za každú cenu, teda aj za cenu porušenia zákona. Trestné stíhanie je vždy nevyhnutné vykonávať len v súlade so zákonom, preto postup príslušných orgánov, ktorého cieľom je náležité zistenie skutkového stavu veci, musí byť vždy v intenciách zákona. Žiadnymi limitmi neobmedzené objasňovanie trestných činov by viedlo k zničeniu mnohých spoločenských a osobných hodnôt a zákonný postup štátnych orgánov je sám o sebe hodnotou, ktorá je imanentným princípom demokratického a právneho štátu a umožňuje ochranu ďalších práv a právom chránených záujmov.

Nezákonný postup v prípravnom konaní pri zaistení veci ŠTS zákonne nezhodnotil v zmysle zásady, že na neprávne nemôže byť založené právo a v rozpore s ustálenou súdnou praxou sa snažil o legitimovanie nezákonne získaného dôkazu, ako aj z neho odvodených dôkazov.

Podľa § 163 Tr. por.

ods. 1 rozsudok po úvodných slovách „V mene Slovenskej republiky“ musí obsahovať a) označenie súdu, o ktorého rozsudok ide, mená a priezviská sudcov a prísediacich, ktorí sa na rozhodnutí zúčastnili, b) dátum a miesto vyhlásenia rozsudku, c) výrok rozsudku s uvedením zákonných ustanovení, ktoré sa použili, d) odôvodnenie, ak zákon neustanovuje niečo iné, e) poučenie o opravnom prostriedku;

ods. 3 výrok, ktorým sa obžalovaný uznáva za vinného alebo ktorým sa spod obžaloby oslobodzuje, musí presne označovať trestný čin, ktorého sa výrok týka, a to nielen zákonným pomenovaním a uvedením právnej kvalifikácie, ale aj uvedením miesta, času a spôsobu spáchania, prípadne aj s uvedením iných skutočností (napr. spôsobený následok) potrebných na to, aby skutok nemohol byť zamenený s iným, ako aj uvedením všetkých zákonných znakov vrátane tých, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu.

Citované ustanovenia upravujú zákonné náležitosti rozsudku a súd je nimi viazaný. Titulom naplnenia dikcie zákona, ako i z dôvodu štruktúrálnej kompaktnosti rozhodovania, sa výrok o vine musí premietnuť aj do samotného rozsudku. V zmysle uvedenej právnej úpravy preto súd prvého stupňa obligatórne musí pojať výrok o uznaní viny do rozhodnutia, avšak len z formálnych dôvodov, aby verdikt o odsúdení a uložení trestu bol zrozumiteľný a nespochybniteľný.

O vine obžalovaného bolo rozhodnuté už na hlavnom pojednávaní uznesením podľa § 257 ods. 1 písm. b/ Tr. por., ktorým súd prijal jeho vyhlásenie o vine. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť vyhlásením a nebol proti nemu prípustný opravný prostriedok, pričom súd nemal povinnosť takéto uznesenie ani vyhotoviť (§ 178 ods. 2 Tr. por.).

Z tohto titulu výrok uznesenia ŠTS z 22. januára 2015 o vine B. v oboch skutkových bodoch nemohol byť predmetom preskúmania odvolacím súdom (obžalovaný odvolanie v tejto časti nemohol podať, § 257 ods.5 Tr. por., a ani nepodal).

Vzhľadom na to, že ŠTS bez zákonného podkladu rozsudkom z 26. októbra 2015 upravil skutok v bode 1) u obžalovaného Bc. B. B. rozdielne oproti zneniu právoplatným uznesením prijatého vyhlásenia o vine

aj zo spáchania tohto skutku v bode 1/ v znení vyjadrenom v obžalobe, bolo nevyhnutné zrušiť i výrok o vine v bode 1/ a 2/ aj u obžalovaného B. B.. Táto povinnosť vyplýva z ustanovenia § 317 ods. 1 Tr. por. posledná veta, podľa ktorej na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., pretože touto nezákonnou úpravou časti skutkovej vety v bode 1/ došlo k porušeniu práv obžalovaného na obhajobu. Ak by odvolací súd nenapravil toto závažné pochybenie, došlo by nepochybne k podaniu úspešného dovolania a k zbytočnému predĺženiu trestného konania. Apelačný súd na podklade odvolania B. obligatórne zrušil aj výrok o treste a ochrannom dohľade. Súd prvého stupňa tým, že uložil povinnosť nahradiť poškodenej T., a. s. škodu vo výške 100.000 Eur obžalovaným B. a B. spoločne a nerozdielne a B. separátne škodu vo výške 214.157,04 Eur, postupoval prima facie v rozpore s právoplatným a procesne nezvratiteľným uznesením prijatého vyhlásenia obžalovaného Bc. B. B. o vine aj zo spáchania skutku v bode 1) v znení vyjadrenom v obžalobe. Rozhodol tak zjavne v neprospech obžalovaného B. aj vo výroku o náhrade škody a preto aj tento výrok bol zrušený.

Odvolací súd musel zrušiť aj výrok napadnutého rozsudku o zhabaní 999 kusov falšovaných bankoviek, lebo tento sa rovnako viaže na prvostupňovým súdom bez zákonného podkladu upravený skutok v bode 1) u obžalovaného Bc. B. B..

V zmysle zásady zákazu zmeny k horšiemu (*reformatio in peius*), ak bol napadnutý rozsudok zrušený len v dôsledku odvolania podaného v prospech obžalovaného B., nemôže mu byť v novom konaní uložený prísnejší trest. Ten istý záver sa viaže aj k ukladaniu trestu B., resp. zhoršenia jeho postavenia.

Z obsahu spisu vyplýva, že rozsudok súdu prvého stupňa bol vyhlásený na hlavnom pojednávaní 26. októbra 2015, na ktorom sa zúčastnila aj zamestnankyňa poškodenej T., a.s., JUDr. D. F.. Oznámením rozsudku u poškodenej bol deň jeho vyhlásenia, ktorý bol i dňom rozhodujúcim pre začatie plynutia 15 - dňovej lehoty na podanie odvolania. Táto lehota uplynula 10. novembra 2015 a poškodená podala odvolanie na poštovú prepravu až 3. februára 2016. Odvolanie bolo podané zjavne po lehote. Odvolací súd ho preto podľa § 316 ods. 1 Tr. por. bez jeho meritórneho preskúmania zamietol ako oneskorene podané. V priebehu odvolacieho konania poškodená zmenila od 1. augusta 2017 adresu sídla na R. XX, N. (pôvodne O. XX, N.), preto odvolací súd túto skutočnosť zohľadnil aj v treťom výroku rozhodnutia.

Nový senát je právne viazaný právoplatným a procesne nezvratiteľným uznesením z 22. januára 2015 o prijatí vyhlásenia obžalovaného Bc. B. B. o vine zo spáchania skutku v bode 1/ a 2/ v znení vyjadrenom v obžalobe. Vo vzťahu k obžalovanému B. musí vykonať celé dokazovanie znovu na podklade podanej obžaloby, bez toho, aby opakoval procesné pochybenia týmto uznesením vytknuté predchádzajúcemu senátu.

Na podklade vyjadreného odvolací súd rozhodol tak, ako sa uvádza v enunciiate uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.